

VALORIZAREA PERSONALITĂȚII ELEVULUI PRIN DISCIPLINELE OPȚIONALE

Crinela GRIGORESCU¹, Constanța MARIN²

crinelagrigorescu@yahoo.com; tanticamarin@yahoo.com

ABSTRACT: This work accentuates the importance of the new national curriculum which offers the possibility to work with students differentially and to adapt the contents to students' interests, capabilities and needs in order to realize new concepts adapted on students progress, motivated for them, oriented towards innovation and personal achievement.

KEYWORDS: national curriculum, differentially, achievement, flexibility.

Noul Curriculum Național se adresează unor elevi care vor intra în viața socială și profesională în următoarele decenii. Astfel școala are datoria și responsabilitatea de a-i pregăti pe aceștia pentru schimbările care vor avea loc la nivel economic, social, politic și cultural, atât pe plan intern, cât și internațional.

Curriculum-ul Național oferă posibilitatea conceperii unor trasee curriculare diferențiate și personalizate, această posibilitate concretizându-se în raportul dintre „curriculum nucleu” sau obligatoriu și cel „la decizia școlii”. Curriculum-ul la decizia școlii oferă o gamă largă de posibilități adaptate cerințelor elevilor: orientarea învățării spre formarea de capacități cognitive, acționale și atitudini; flexibilizarea ofertei de învățare venită dinspre școală (structurarea unui învățământ pentru fiecare, centrat pe elev); adaptarea conținuturilor învățării la realitatea cotidiană și la preocupările, interesele și atitudinile elevului; posibilitatea realizării unor parcursuri școlare individualizate, motivante pentru elevi, orientate spre inovație și împlinire personală.

Educația este reală dacă pornește de la valorile vieții cetățenilor și ale comunității din care aceștia fac parte, dacă valorile populare tradiționale devin repere ale politicilor sociale și educaționale care să ofere posibilitatea integrării flexibile a indivizilor unei comunități în viața civilizată și de calitate social-culturală. Integrarea în Uniunea Europeană nu înseamnă

¹ Profesor, Școala Gimnazială nr. 84, București.

² Profesor, Școala Gimnazială nr. 84, București.

pierderea valorilor, ștergerea identității, ci păstrarea ființei naționale, cu tot ce are mai bun, mai pur, mai frumos. Uniunea Europeană încurajează diversitatea și păstrarea tradițiilor.

În acest context păstrarea și transmiterea tradițiilor și valorilor trebuie să devină o prioritate pentru toate instituțiile de educație și cultură. Școala reprezintă una din cele mai importante instituții implicate în îndeplinirea acestui nobil demers. Una dintre căile pe care o propunem este acest curriculum elaborat în școală care se manifestă în zona disciplinelor opționale. Disciplina opțională propusă de noi, „*Suflet de român – obiceiuri și tradiții populare*”, este o *disciplină opțională integratoare* a mai multor arii curriculare: Limbă și comunicare, Matematică și științe ale naturii, Om și societate, Arte, Educație fizică și sport, Tehnologii, având următorul proiect de programă:

Obiectiv transcurricular:

– dezvoltarea personalității elevului prin stimularea potențialului creativ și cultivarea interesului și respectului pentru cunoașterea și promovarea valorilor spirituale românești.

Argument

Asistăm astăzi la un fenomen în care fondul străbun de valori este tot mai puțin cunoscut. De aceea, noi, dascălii, trebuie să-i îndrumăm pe copii să pătrundă în tainele înțelepciunii populare, să-i conștientizăm de imensa valoare a patrimoniului spiritual românesc, care oglindește în modul cel mai elocvent forța creatoare și geniul poporului. Lumea tradițiilor populare ar putea constitui pentru mulți elevi nu numai un izvor de cultură și înțelepciune, dar și un model de viață, într-o perioadă în care modelele sunt atât de puține și de neinspirat alese.

Vârsta fragedă a copilăriei este propice trezirii sentimentelor sociale, estetice, intelectuale, prin contactul direct cu mediul apropiat, cu creațiile estetice, artistice, cu frumusețile naturii. Acum este oportun să-i familiarizăm pe copii cu unele creații populare (zicători, ghicitori, povești, cântece și dansuri populare, obiceiuri legate de diferite sărbători) accesibile particularităților lor de vârstă.

Din aceste considerente, împreună cu clasele de elevi pe care le îndrumăm, precum și cu părinții acestora, am decis desfășurarea opționalului „*Suflet de român – obiceiuri și tradiții populare*”, activitățile desfășurate în cadrul acestuia oferindu-le posibilitatea de a cunoaște, aduna și prezenta informații legate de folclorul tuturor zonelor țării, de a participa activ la

sărbătorile folclorice prin dansuri populare, jocuri tradiționale, datini și ritualuri străvechi, de a realiza obiecte necesare practicării diferitelor obiceiuri populare din toate zonele țării.

Obiective cadru:

1. Dezvoltarea capacităților de comunicare (orală și scrisă) prin cunoașterea și transmiterea valorilor culturii populare.

2. Stimularea interesului și a motivației pentru conservarea datinilor și obiceiurilor populare.

3. Dezvoltarea capacităților de interpretare și reproducere a creațiilor artistice populare.

1. Dezvoltarea capacităților de comunicare (orală și scrisă) prin cunoașterea și transmiterea valorilor culturii populare.

Obiective de referință

O 1.1 – să cunoască semnificația unor sărbători cum ar fi: Mărțișorul, Dragobetele, Sânzienele, Păpăruța etc.

O 1.2 – să descopere elemente și caracteristici specifice costumelor populare.

O 1.3 – să cunoască obiceiuri de peste an legate de cultura plantelor sau de creșterea animalelor.

O 1.4 – să desprindă informații dintr-un text de natură folclorică (datini și obiceiuri)

Activități de învățare

– consemnarea datelor cu privire la anumite obiceiuri populare în fișe de lucru;

– exerciții de identificare și clasificare a datinilor și obiceiurilor după tematica acestora și după anotimpurile în care se desfășoară;
– exerciții de recunoaștere și confecționare a unor obiecte specifice sărbătorilor de iarnă, de primăvară.

– prezentare de costume populare din zonele etnografice românești;
– vizitarea Muzeului Țăranului Român;
– exerciții de recunoaștere a obiectelor de vestimentație.

– prezentarea unor vechi obiecte folosite în tradiția populară;
– exerciții de înfrumusețare a diferitelor obiecte folosind elemente populare.

– exerciții de stimulare a capacităților de comunicare a elevilor prin promovarea schimbului de informații învățator-elev; elev-elev;

– exerciții de exprimare a propriilor gânduri, opinii, sentimente în legătură cu personajele și spațiile temporale din obiceiurile învățate.

2. Stimularea interesului și a motivației pentru conservarea datinilor și obiceiurilor populare.

Obiective de referință

O 2.1 – să contribuie prin efort propriu la păstrarea și transmiterea tradițiilor și creațiilor folclorice.

O 2.2 – să-și îmbogățească vocabularul cu termeni noi: tradiție, obicei, legendă, datină.

O 2.3 – să-și însușească cunoștințe legate de modul de viață a poporului în diverse regiuni ale țării, în funcție de specificul geografic al zonelor.

Activități de învățare

– șezători populare care să valorifice toate componentele folclorului românesc;
– expoziții cu obiecte de artă populară culese sau confecționate;

– întocmirea unor albume etnografice tematice, a unor portofolii.

– concursuri: „Cea mai frumoasă legendă culeasă”, „Cea mai frumoasă prezentare făcută unui vechi obiect popular”;

– realizarea de texte scurte în care să descrie diferite obiceiuri, datini;

– exerciții de memorare și recitare a unor poezii din folclorul copiilor, numărători, ghicitori.

– vizitarea Muzeului Satului din București;

– vizite la meșteri populari cunoscuți;

– prezentarea unor meșteșuguri străvechi: olărit, cojocărit etc.;

– investigarea spațiului etnografic local și realizarea de produse, acțiuni.

3. Dezvoltarea capacităților de interpretare și reproducere a creațiilor artistice populare.

Obiective de referință

O 3.1 – să recunoască formele de artă muzicală și interpretativă caracteristice poporului român.

O 3.2 – să-și însușească elemente de bază ale dansurilor populare, dovedind coordonare și ritm.

O 3.3 – să utilizeze tehnici simple de prelucrare și de construcție din diverse materiale.

Activități de învățare

– audiții muzicale;

– întâlniri cu interpreți de muzică populară;

– învățarea și interpretarea unei doine, a unei balade, a unui cântec de leagăn.

– învățarea unor dansuri populare (Hora, Sârba, Hațegana, Alunelul);

– concurs „Cel mai bun dansator”;

– serbări școlare;

– vizionarea unor spectacole folclorice.

– colecționarea unor materiale: conuri de brad, pănuși de porumb, pene, fulgi, semințe, etc.;

– exerciții de confecționare a unor măști, obrăzare, măști-costume din diverse materiale;

– organizarea unor expoziții cu produse executate de elevi pe teme etnografice diferite (prosoape cusute, trăistuțe cusute, perne, cizmulițe confecționate, obiecte din lemn sau lut).

Conținuturile învățării:

I. Elemente specifice artei populare românești

- Obiecte vestimentare. Costumul popular – descriere
- Obiecte casnice și unelte folosite în gospodăriile țărănești în diferite

anotimpuri

- Obiecte folosite de țăranul român pentru a marca diferite tradiții și obiceiuri

II. Obiceiuri și datini din străbuni

- Obiceiuri de toamnă
- Obiceiuri de iarnă
- Obiceiuri de primăvară
- Obiceiuri de vară
- Tradiții legate de sărbătorile religioase: Crăciun, Paști

III. Creația artistică populară

- Folclorul copiilor, ghicitori, zicători, basme
- Doina, balada, cântecul de leagăn
- Cântece și melodii populare
- Dansuri populare (Hora, Sârba, Hațegana, Alunelul). Strigături de joc
- Cusături ornamentale populare
- Creații populare: obiecte din lemn, lut și alte materiale din natură

Evaluare:

- Probe practice, probe scrise, fișe de lucru, expoziții, șezători, serbări școlare, observarea sistematică a comportamentului elevului, muncă independentă, lucrări colective, portofoliu.

Având în vedere importanța deosebită a formării tineretului pentru societatea de mâine, societate informațională în permanentă schimbare, se poate sublinia faptul că prin desfășurarea activităților acestei discipline se formează elevilor conștiința apartenenței la națiunea din care fac parte, conștiința solidarității lor cu generațiile anterioare, cu trecutul poporului căruia îi aparțin, precum și prețuirea cuvenită adevăraților creatori de valori materiale și spirituale.

Școala are, poate, rolul cel mai important în cunoașterea, păstrarea și transmiterea tradițiilor și obiceiurilor populare românești, în educarea elevilor în spiritul valorilor naționale, în evidențierea acestora comparativ cu alte popoare. Ca dascăli, trebuie să încercăm prin activitatea noastră didactică să trezim interesul și respectul pentru înfăptuirile strămoșilor

noștri și dorința de a păstra tradițiile și datinile pentru menținerea ființei noastre naționale.

Bibliografie:

- [1] ***, *Din folclorul copiilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.
- [2] Eretescu, Constantin, *Folclorul literar contemporan*, Editura Compania, București, 2001.
- [3] Lupan, Elena, *Portul popular*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006.
- [4] Manolescu, Marin, *Curriculum pentru învățământul primar și preșcolar. Teorie și practică*, Editura Credis, Universitatea din București, 2004.
- [5] ***, M.E.N., *Consiliul Național pentru Curriculum, Curriculum Național – programe școlare pentru învățământul primar*, București, 1998.
- [6] Pop, Mihai, *Obiceiuri tradiționale românești*, Editura Univers, București, 1999
- [7] Robe, Mihail, *Cântece și poezii populare românești*, Editura Casa Memorială Muntenia, 2006.